

CUKOR GYÖRGY

A labda

*Te Gömbölyű, mely két kéz melegét
tovább adod, röpülve, untalan,*

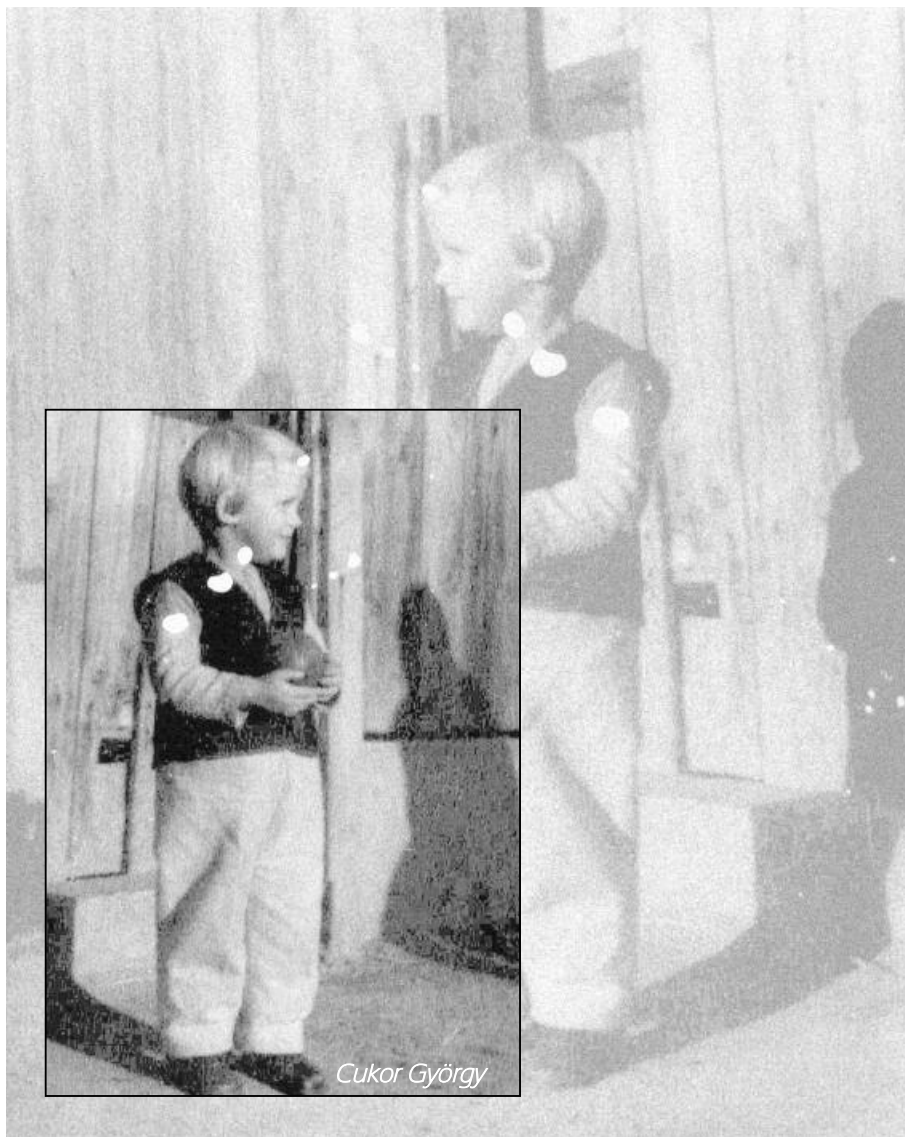
LUFTOT RÚG. Van a fájdalomnak egy könnyű, ám igen veszélyes típusa. Lélegzettel szívjuk be s hirtelen a szívre szalad. A gyerekkorban érződik először, s utóbb derül ki, hogy az egész életünkön elkísért. Nincs neve, ahogy semminek sincs, ami fájhat, legföljebb helyszínei vannak. Ott van a hajnali mezőn. A szomorú számtanpéldában. A kesernyés borban. Ahogy idő múltán apánk favágítóján a fűrészbak megroggyant. Vagy amint a buszon egy idegen az arcodba bámul s oldalra pillant, kezében a szatyra, mintha egy árva lélek jött volna hozzád az égi tereken túlról, csendesen vár; s te közönyt mímelsz, hogy ne kelljen szóba állnod vele, hogy ne érezd azt a régi keserűséget. Finom, lassan permetező zizegéssel ez tölti be a világot, a léleknek ez az önmotogatósig kidolgozott emlékező léte. Erről szól Rilke szomorú, fájdalmas verse, *A labda*. Kosztolányi fordításában. Fájdalom? Ezen a vidéken gyerekből hirtelen leszünk vének. Néhány percig együtt fut a két idő, az a cselekvés, a tapintatlan, mindent elsöpörni vágyó tett, azaz a kártékonykodás kora, azután csak a szemlélődés, öreges, bosszankodó bá-méskodás marad szemhunyásnyi szünet nélkül, míg a szem végleg lekoppan, mert beleszakadtunk.

*mint a sajátod; az suhant beléd,
mi illanó s a tárgyba súlytalan,*

FOTÓ a gyerekkorból. Két árnyék: két kapufa, egyik önmaga. Megtörrik az árnyék a kerítésnél: odaállították a gyereket, emlék. Piszte, s a labdába kapaszkodik. Profilból piszte. A haja a füle elé van fésülve, hogy az elálló füleket egy kicsit enyhítse. A nadrág láthatóan föl van hajtva, majd belenő. Oda állították, hogy lefényképeztessék, pillanatra hagyták ott. Biztos sokba került. A fényképezés. Mégis spontánnak tűnik a pillanatot. Pedig emlék készült. Nem emlékszik erre a nadrágjára, tán sem mire sem emlékszik, állítólag ő áll ott, már abból az időből, amikor nyírták a haját, és rossz gyerek lett belőle, egy vízhozta engedetlen. Odaugrana az anyjához, vagy elszökne, neki a világnak. Aztán egyedül játszott. Eldobta vagy leállította a labdát, belerúgott, futott utána. Egyedül játszik azóta is? Leállítja, belerúg és fut utána? Pedig csapatfüggő. A körtefára emlékszik, kicsit jobbról, a törzs rovátkáira, a fényes levelekre, arra a fára, ami a pszicho-dózis szerint a körtefa. A deszkakapura, ami a kapu azóta. Tán a napfényre, amit a kép nem tud megfogni. A kerítésdeszkára sütő napra, a napsütötte deszkához pattanó labdára. Ekkoriban az apjával is rugdaltak egymásnak néha. Dolga a képzeletbeli medvével volt s Hatvani professzor átváltozásaival, anyja meséiben. Eljárt a faluszéli mélyút mellé, homokvárat épített komoly rendszerességgel. Mert az a család nem képtelenül megkapaszkodni akart volna akkoriban, ábrándozott inkább. A szülei nem mesélték neki, hogy az országban ki uralkodik. Gazdag embert nem is látott, királyok a mesében voltak s furfangos személyek. Később hallotta, hogy Tito szakaszvezető miatt jöttek el Zalából egy biciklivel s egy láda holmival. A fiatal, egygyerekes házaspár, mindent otthagya. Ebből az időből tán mégis eszé-

1700

be jut a labda, a gumi tapintása, a gömb-domborulat s amint pattan, gurul. A nadrágba majd belenő, anyja varrta, s a mellényt is. Azóta is varrt neki mellényt. A cipő újforma, a fényképezéshez adták rá. Mert most, amint erre a képre visszagondol, úgy rémlik neki, hogy szandálban vagy mezítláb, gatyában járt egész nyáron. A fotón valószínűleg harisnyát is visel, anyja elvágott s végén bevarrt harisnyáját. Ahol áll, a kapu mögött az udvar s a ház. Ide költöztette őket a hatóság a hátsó, földes szobába. A jöttmenteket. A kulákhöz, akinek valami kis földje s a két lova volt. Az első szervezési hullám után. Aztán áttették őket a padlós, az utcai szobába. Mint öregekre, emlékszik az emberre s feleségére. S a szomszédasszonyokra, átjöttek parazsat kérni. Az asszony a *falimasinából* adott nekik, rakott tűzhely volt az, vas platnival. Kivette csípővassal a parazsat. S a szomszédasszony vaslapátjára tette. Vitte a parazsat a szomszédasszony a vaslapáton, hogy odahaza tüzet rakjon. Jártak egymáshoz parázsért, hozták-vitték. Vagy mást kértek, bármit, ami egy csipetnyi. Apja gyantát csapolt a falu melletti fenyvesben, anyja otthon varrt iparengedély nélkül, s ki-kiküldte, lessen ki a kapun, nem jönnek-e a finácok. Aztán bement, odaült anyja lábához s hallgatta a mesét. Az udvar, amint odasüt a lemenő nap: kint az ember megáll a lovakkal s bekiált, nyisd ki a kaput. Kitérta a két kapuszárnyat, bejöttek a hatalmas lovaskocsival. Az ember hallgatag volt és félszemű, beleesett

a fogasba, az szúrta ki a szemét. Mégsem? A ló rúgta ki? Inkább a ló. Hallgatott, de nem volt félelmetes, csak soha nem nevetett. Túl a kapun széles utca, középen mélyen a patak. S messzebbre, egyre messzebbre csavargott el, ballagó ember mellé szegődött s beszélgettek, odaállt az útkaparó mellé s néztek a falu felé egész nap. Vagy elszaladt a Németfaluba, be egy udvarra, a tornácon csak föl a hintalóra, hajtotta. Odaszokott. A mezőn csavargott, diót hordott haza s amit talált, fácántollat, kukoricacsövet, estére mindig előkerült remegve, kezében egy fonnyadt csokorral s odaadta az anyjának. Bejárt a hátsóudvarokba, istállókba, pajtákba. Az utakon is messzire elballagott. Talált egyszer egy tojásszemet. Úttalan utakon ténfergett s estére valahogy mégis elő került. Gondolták a szülei, hogy óvodába adják, s ketten járnak ki *gyántározni*, de ez megszökött az óvodából, s egyszer csak ott állt az apja mellett a rengeteg erdőben. No hiszen, másnap megint beadták, de ez délben megjelent a rengeteg erdőben, ott állt az apja mellett, nézte, amint dolgozik. Hát nem vitték többet óvodába. Meg szokott jelenni disznóölésnél, aratásnál, cséplésnél, temetésen, álldigált egy darabig, aztán eltűnt mint a kámfor. Sok házhoz volt bejáratos. Kezdték megismerni a faluban. A hirtelenszöke fejről. Azóta is hallja anyja kiabálását, gyere haza. S hogy nem bírtak vele a szülei, batyut csomagoltak neki, ha annyira szeret csavarogni, menjen világgá, próbáljon szerencsét, s kitették az ajtó elé. Ez pedig ordított, de el nem mozdult volna. Beengedték, megfogadta, hogy jó lesz, másnap megint csak este került elő. Most megállt pillanatra a fotón. A jöttmentek gyereke.

•

*még nem dolog, de már elég dolog,
hogy innen, a formákba öltözött*

ÁTLÉPŐ CSEL. Ha beléd üt a kétely, hogy a pálya máshol lehet, nem aberráció az, hanem az egészség jele. Hogy a te időd hol lehet, hol kapsz hosszabbítást, kitetszik, ha átlépő csellet kikerülsz egy napot. Egy napot. Másnak kedd, de neked már szerda van. Ugyanott lakozol, mint eleddig. Elidőzöl. Ilyenkor ajánlatos kitárni az ablakot s belekiáltani a hóföregtetegbe, öreg hiba, szánom-bánom! Noha mindenütt kedd van, szerdán történik ez, mélyen jársz a te szerdádban, még az estét is megéred, s végigballagsz a havas úton a balhit bűvöletében, egy nappal előbbre járva a létben, a legvadabb télben, az elemek tombolásában. Ideje, mielőtt elmúlik a nap, ideje, hogy ragaszkodj a te napodhoz, hogy igenis csapd be magadat, csalj, s e csalás keltette biztonságérzetben érd meg a holnapot is. S még utóbb is, évek múltán, mint nagy idők tanúja, mesélj unokádnak eme élettapasztalatról, e szerdáról. Mi másról beszélhetnél neki? Vajon miről? S elhiszed magad is. Életedben sokat beszéltél, sokat hallgattál össze-vissza. S már magad is gyanakszol, hogy valaha lehetett egy szerda, az elhalványuló, kifehéredő színképek erre utalnak, ha ugyan a műszeres vizsgálat nem torzítja el a tárgyat, s nem a műszer tévedését, mármint tulajdon képmását véled időnek. Szép ez a szerda, nemléte éppen a te nemléted tágasságával azonos, hiszen a valaha fölsajdult új világod megkettőződve lett általa fekete-fehér. Teret aligha, de időt, azt nyertél, saját időt. Tárgyi bizonyíték? Van róla, van kérem. Egy havas vidéket ábrázoló fakult képeslap, elégedettségről vall s hogy a koszt jó, a szállás elsőrangú, hogy kivettél egy végtelen napot, s itthon, hóföregteteg bámulva töltöd el. Mindenén kívül, mint egy új életet. Keltezése sajtászerű. A kedd áthúzza, s föléje írva: szerda.

*földből a testbe át nem párolog:
te röpdülés és leesés között*

KÖTÉNY. Szolid kishivatalomban megkomponálom az ügydarabot, az-az kitöltöm a rovatokat. Hónom alá vágom a mappát s rekeszből ki-
lépve elindulok a magas, égbe csapó anyahivatalba. És ott ülök a folyo-
són, várok egy ajtó előtt. Fiatal és középkorú hölgyek rohannak ki az
egyik rekeszből és szaladnak be a másikba. Onnan mások kizúdulnak s
az előzőbe berobognak. Aztán az előbbi személyek ismét kirohannak, s
megint máshová futnak be. Nagy a nyüzsgés, de a rekeszek aktuális sor-
rendje, a szaladgáló hölgycsapatok összetétele nem jósolható meg, a
struktúra rejtve marad, rejtett ritmus vezérli a munkát. Ez a szemre ki-
ismerhetetlen koreográfia pedig nem lehet más a sokféle mozgás összké-
pével, mint a sorsot pallérozó Törvény inkarnációja. Azaz a Törvény egy
szelete, lét-szegmentuma, hiszen vannak más emeletek is, ahol ugyanez
a balett-bemutató zajlik. És van még a Honban számtalan hasonló hiva-
tal, ahol eltáncolják a Törvényt. Bámultam darabideig a nagy táncot, s
mivel nem kaptam el a ritmust, hiszen akire vártam, aki az én szerény
rekeszem ügydarabját a maga sajtószzerűen asszimiláló lépés- és gesz-
tusvariációival a Törvény hullámvásába oldhatta volna, nem táncolt be
rekeszébe, benyitottam hát, és letettem asztalára a mappát. A rekeszben
emberszag terjengett, amit sikertelenül igyekeztek pempő- és kenceilla-
tokkal közömbösíteni, be volt tehát lakva. És eljöttem onnan, lompos, ci-
vil totyogással, vissza az én szerény rekeszembe. Már is csöngött a tele-
fon, az hívott föl, akinek ajtaja előtt várakoztam imént. Ez a személy az
anyahivatalban pusztán egyvalaki a háttérben bokázó tánckarból, ám
amikor engem *onnan* hív föl, számomra nyilvánvalóan szólótáncos, én vi-
szont az ő szemében egy karbeli szökdösődő vagyok, így van ez rendjén,
így Törvény-szerű. Mert bárki, aki a nagy hivatalban járja táncát, az a
mi szemünkben mind-mind szólista. Nos azt mondta nekem a telefonban,
hogy ő is ember. Ami engem, a karbelit mindig meglep és meghatottság-
gal tölt el, mert átérezhetem, hogy a Törvény is ember. Nem azt mon-
ta, hogy ember vagyok, nem ilyen hétköznapien, hanem a benne lakozó
ember funkciójáról szólt kertelés nélkül: „Mi ez, amit hoztál?” Annak el-
lenére jogos kérdés ez, hogy azokat a nyomtatványokat vittem vissza ak-
kurátusan kitöltve, melyeket még üresen tőle kaptam egy hete. Ha tör-
ténetesem az ő saját személyi igazolványát tettem volna az asztalára, ak-
kor is megkérdezhetné volna a telefonban, mit vittem. A kérdés mást fe-
jezett ki, egyfelől azt, hogy az anyahivatal kézbe vette az ügydarabot,
már foglalkozik vele, ami valamiképpen az én saját magánügyem lett s
az is marad mindaddig, amíg az anyahivatal be nem emeli a maga címe-

res felzetű papírosai közé. A kérdés másfelől azt is kifejezi, hogy az *én* ügyem minden egyéb, belső és fontosabb ügy elé van véve, külön elbáránsban részesülök, mint a tegeződés is mutatja, és szívemet melegség járta át, hiszen az ügy megoldásához a nagy hivatal bevetette a maga lelki gazdagságát. S ő, a fogalom s mégis személy, ismét feljajdult, hogy rengeteg dolga van. Beavatott, s bizalmába vont máris, megkérdezve, hogy most mit csináljon ezzel (amit ugye kitöltve kapott vissza). Ezt kérdezte a telefonban, de nem pontosan ezt, hanem arról értesített, hogy az anyahivatal, noha tökéletes és messzire ellát a magasból, csak nagy erőfeszítések árán küzd meg az olyasféle elemi csapással, mint az *én* nyomtatványom. Volt hangjában némi méltatlankodás, kislányos duzzogás, szabadkozott tehát, hogy nem akartam kellemetlenséget okozni, többet nem fordul elő. Tulajdonképpen nem is kérdezett semmit. De fellobbant bennem a kalandvágy, a nyugtalanság, a szabad vágta, és mégis válaszoltam, surmó civil módjára azt feleltem, ami az ilyen nagy hivatalok jellegadó tevékenysége: összesítsd. Feljajdult, s a vonal túlsó végén olyanforma koreográfiát adott elő, mint a szarvas, midőn gerinclövést jelez. Látszott, hogy sokat gyakorolta. Jajgatott még egy-két strófát, s mielőtt tűzbe rogyott volna, felsóhajtott, hogy a feljebbvalója nem fogja aláírni. Tudtam én, hogy miért nem írja alá. Jól van az kitöltve, nem maradnak szégyenben vele, hanem mert a fölöttesének még több a dolga, hiszen ő már maga a Törvény. Vad, fékevesztett vágtaiba fogtam: van megoldás, szóltam. Ő a vonal túlsó végén felfigyelt, de hát tudtuk mindketten, hogy semmiről sem beszélgetünk, csak a hierarchiát tartjuk életben, illetlenség is volna értelmüknél megragadni a szavakat. Mondom neki, hívja föl a lehető legmagasabb helyet. „És te is fedezve vagy!”, szúrta torkon. Ezzel mintha azt mondtam volna, hogy az anyahivatalt föl fogom gyűjteni. E nyilvánvaló függelemsértést még meg is tetejeztem azzal, hogy jó munkát és kellemetes tavaszt kívántam, s letettem a kagylót, nem fűrészeltem magam alatt tovább az ágat. Hát ez a helyzet a rekeszekkel, ősidők óta rekeszbeli vagyok, hallod-e? Láttam már sokféle hivatalviselőt, idővel mind egyforma, noha mutatkozik olykor némi variabilitás (torkosság, alkoholizmus, tájszólás, az egyik barna, a másik veres), vannak változatok, alfajok, sőt kitenyésztett fajták, de nagyjából egyformák és a koreográfia is ugyanaz. Megöregedve, elunván az egészet, az ember a hivatalban ez efféle kalandot hajszolja már, s ládd-e, zsíros állását teszi kockára, megfélelkezvén négy kisebb-nagyobb gyermekről. Mert kell a kaland, az élet lüktetése, perzselődjenek azok a szárnyak! Csöndes epizodista vagyok, kopott könyökű és vásott ülepű, aki csak papírokat hordoz ide-oda, és csak élni óhajt. Néha egyetlen nap a hét. Egy szerda. A szerda nem idő, hanem a folyton vemhes lélek útja, melynek egyre megy, hol baktat el túlhordott terhével a rémisztő és édes árnyak között.

•
*még tétovázó, ami hogyha száll,
mint hogyha vinné ernyedetlenül,*

A BABA NÉNÉNK FIAI. Hol van Baba nénénk, a mázsás szépség és tekintély, hol az a derék asszony? Végigsipítózza a meccset, még a szünetet is. Az ő fia volt mind a tizenegy. Megölik az idesgyerekemet, sikoltott fel, s nyomban felhördült a közönség. Ha lest rikkantott, már fújt is az a nyeszlott bíró. Mi dobunk, sikoltott fel ismét, mert ott volt az oldalon, ahova ő a stokedlin elhelyezte hatalmas, ósanyai testét, s mivel páholyát egyre beljebb vitte, követte a többi népség is, s a pálya elkeskenyedett. Ha esetenként a meccs súlypontja a szemközti oldalra helyeződött át, a közönség érdeklődve beljebb törekedett, be a pályára.

1800

Mindig ott volt a pálya széle, ahol a többség helyesen gyanította. Nem hintették föl mésszel az oldalvonalat, úgyis fölnyalják a tszcs birkái. Vajon? A sporthoz nem kellene vonalak, mi hátul megállunk, ott ugyan át nem jön senki, fogadkozott Nándi a sztalineces, a fiatalok pedig rugdalgják elöl a gólokat. Baba nénénk kövéren reng és éles hangon kiabál. Irányítja a meccset, a bírót s a közönséget. A bíró fél szeme rajta, s alig sikantott egyet a mi mátriárkánk, már szólt is a síp. És Baba nénénk, az alkalomra dauerolt vörös feje fölött forgatva a stokedlit, törtetett az élen, midőn kergettük a bírót a kukoricásban, hogy likvidáljuk. S hol van a kéttagú ék, Kiss Egykettő, az egypetéjű ikerpár, a két favágó, akik sosem tudtak egymástól elszakadni, együtt futottak lesre, ha az egyik Kiss Egykettőt fölvtágták, együtt hemperegtek és vicsorítottak. Kiss Egykettő két kapufát, két gólt szokott rúgni. És Kiss Egykettő sosem hallotta meg a sípot, eszeveszette játszotta a saját meccsét. Aztán megállt, négy kezét hitetlenkedve széttárta, visszaballagott s betagozódott mosolyogva. És hol van Stollenberger úr, a villanyszerelő, a nagy taktikus és világlátott sportmen, az ülésen hátracsúszva s előrefeküdve ülte meg Danuviáját, mint egy zsoké, s el-elütött néhány libát. Kezslábast viselt és motoroszemüveget, ami faluhelyen ritka jelmez. Hét közben is megrobogta a Danuvián egyszemélyes edzéseit, és övé volt a meccs: mindig oda koncentrált személyét, ahol a legnagyobb a baj. Mint aki elsőnek merít, ám ő a vész ínycence volt. A kirúgás, szabadrúgás csakis az ő reszortja lehetett, szögletnél előrevonta magát fejelni, s ha Baba nénénk tiltakozása ellenére, melyet személyesen a bíróhoz intézett sípárogva, tizenegyest kaptunk, s a bíró, minden játék rossz szeleme, a tizenegy métert lépte ki, Stollenberger úr már a kapuban gimnasztikázott, mert kapussá avanszáta magát, és megállt szétvetett lábbal, hátborzongatóan szúrós nézéssel, mint Hunyadi János. Ha harc, legyen harc, s a harcnak nincs vége, nem elég győzni, az ellenséget üldözőbe kell venni, a leszakadókat örökre elrettenteni, már vágat a zetor, s az idegen csapat nagy iramodással éri csak utol s ugrál föl a pótkocsira. Hol van Óraművész, a potyaleső hórihorgas, a tizenhat éves tehetőség, kinek álló helyben is minden végtagja lengett, s az egész jegenyelakzat szét akart esni, s ha megiramodott, mintha a szél vitte volna a hátán. Lappang valami különös titok az Óraművész alakja körül, miképpen a jegenyefák körül is. Minden rossz órát ő reparált meg a faluban. Bármi szerkezetbe képes volt teljes két méterével belesimulni, kiismereni a mechanikáját, aztán kiválni belőle, kontúrrá rendeződni és bepöc-

cinteni a kipattanót. Hol van Bikás, a konkrét emberfogó. És Villám, a lassú, a hátrahúzás favoritja. Hol van Hermán, az öreg kapus, aki mindig a közönségnek játszott: azt tette, amit bekiabáltak neki, kiszaladt s visszafutott, és megint ki és megint vissza, mert megtévesztették az elmentéses instrukciók, önállóan csak a labdát tudta visszahozni. És Kari, a vidék legjobb ballábasa. És a többiek. Hol van Tömgyén, a harangozó fia, aki a mi két örök színünkkel festette ki a kerítést. Hol vannak Baba nénénk fiai. Bakonyjúdási magyarok, hol a Csabagyöngye?

•

*föl, a dobást – s ha hullik és ha áll,
a játzóknak helyet mutat felül*

KISPADON. Van a labdatestben valami az eleven menyétből, rókából, van valami osonó, finom, ősrégi, ideges ruganyosság. Idéz valamit. A törölmetszett sürgő-forgó ember csakis fölöttese társaságában igazi önma-ga. Javítás: a lelki struktúrában három elem lakik, miszerint a genotípus, a fenotípus és az individuum, mely benyomásokat latol, rangsorol, s még az idegrendszer is csak környezet. Nos emberünk, mint örök tartalék, fölöttese nyomán az előtérbe lép. És szolgálatkészen szipákol. Diszkrétén megszívja az orrát. Ez a tiszteletadás jele. Előresiet, hogy kitárja a hatalmas, barna ajtót, mely mögött valami tágas tér lehet. Szolgálatkész és alázatos, e két jelzőt unalomig kellene ismételnünk, ezért szívta meg az orrát, s eminő diszkrét tetteivel alázatosan ki is nyilvánította, hogy neki csak teste van, ő csak egy domesztikált, udvariasságra szoktatott, parírozásában szőrevesztett lény az alsóbb rangosztályból, a törzsfő alsó ágáról. Emberünk, újabb gusztusteli szipákolással, lesegíti fölöttese kabátját. Elfogódottan megsimítja a prémgallért. Ezt a rég kimúlt, szabad rokont. Arcát finoman a prémhez érinti. Néma lény a néma lényhez ér, mintha az életben csak egyszer is lehetne a hatalmas szakadék fölött találkozni. És nem történik egyéb: az ajtó szélesre tárul, s megdördül a stadionzaj. Mondom, van a labda testében valami az eleven menyétből, rókából, van valami osonó, finom, ősrégi, ideges ruganyosság. Idéz valamit. Mintha valahol messze lányok labdázának álmukban. Ábrándosan forgatják finom, puha izületeiket, és érik szívükben a fájdalom. Elgurul a labda a fűben. Gurul, gurul, mint a könnyecsepp a zöld tintával tele írt levélpapíron. Száll a Földgolyó át a világokon. És a lányokért idelapátol hetvenhét kurizátor holdvilágos ezüst csolnokon, nemzeti címeres mezben, mind a hetvenhét bakancsos világfő és nagyhajú keményrockista, s mind briefpartnerin után sóhajtozik az Interneten, kiszállnak a ház előtt mind a hetvenheten, tébolyultan forgatják a szemüket s két marékkal tépik szívükről a Valentin-napi selyempapírt, és a kertben a borsóágyás négy sarkán egyszerre zeng föl négy maréktelefon, hogy *Szálljon fel a lelkiünkben*, s a cicuska a kerti asztalon piros nyelvvel az ott feledt krémesbe belenyal, és az álmon fehéren átvilágító cseresznyefa törzsébe ereszti karmait és tépi és billeg a huncut farka egyet jobbra egyet balra, mintha a fában hanggyűrűzött fametronóm vezényelné, mintha valaki kopogna, jaj nekem! És ah, megáll az álomban a labda.

•

*s egyszerre ő lesz a csoport urává,
mely átalakul új táncfigurává,*

TISZTELETEM, MÁNDY ÚR! A labda ábrándozik. Pótlólagos életben hazatér és reklámhős lesz némelyik gesztusával. Pörög, jár az agya.

1820

Saját leve után csapódik kiszikkadtan a falra. Ábra lesz, odabentről ten-maga a dísz, kint a vakolatba nyomkodott sörösüveg-aljakban tükröződik, szép is az. Szeretne, nagyon szeretne nevetni. Együtt a többiekkel valami faviccen is, a semmin is, idétlenségen is, szeretne nevetni. Azon, mi nem humor, csak alkalom. A szemeket derűsen, szarkalábasan szűkre. És édesen néz, bosszantóan derűs naivitás a szemében, megjátszott együgyűség, mint akinek mindig kéznél a felelt, a lapos élc. Afféle meglepem magam, afféle most megengedhetem magamnak. Rúgják, öklözik, vízbe esik, beleszúrnak, mint a disznóba. De nem eszik meg. Félre-rúgva, kilökve, elhagyatva, magában döglök meg. Akkor múlik ki szegény, akkor fúj sóhajtva, magába horpadtan utolsót, s megindulnak felé mélyről, a föld gyomrából az emésztő kívánságok, amikor kint az első dér megesi a gazonos kertvégét, s a farakás tetején a sütőtök, a gyerekek nagy öröme már deres. Labdának sosem volt temetés. Ki látja ezt? A kapufa, az érvénytelen személy, a se kint, se bent? Csak az, de nem szól bele. Azok megjönnek, futkosnak, elmennek. Nem hívják magukkal, hát marad. Tavasszal kivirágzik, méhek dongják, tökinda tekeredik rá, nem önző, csak áll magában. Oldalágat ereszt, lombot növeszt, madarak fészkelnek koronájába. Türelmesen vár. Esős időben belerúgnak, ágairól víz pereg, nevetnek, behúzzák a nyakukat. Alatta pihen meg a legkisebb fiú és hamuba sült pogácsát eszeget. Ember áll a helyébe, a tartalék. Vagy svájcisapka, antennáján kétfilléssel. Téglá. Fél téglá, fölállított egéztéglá. Hányódó kő. Leszúrt pálca. Sokféle a habitusa, de jelentése kapufa. Magasságát megtoldják szemmértékkel, s kiabálnak, hogy mellé ment, hogy fölé ment. S ha fölkapják a labdát s elszaladnak, megy utánuk. Ott lézeng mögöttük, egyikük nekidől, ez tartja, a kapufa támasztja meg a fáradt gyereket. Beesteledik, azok szétszélednek, ez ott marad magában, témfereg, vár, utánuk kiabál, de meg sem hallják. Téblából a pályán, maga után húzza az oldalvonalat, beleakad a tizenhatosba, mindent összekuszál, összezavar minden láthatatlan vonalat, az energia befutotta vektorok foszforeszkáló cikk-cakkjait, visszaballag nagy búsan a helyére, s a saját gödrébe bámul. Á, sóhajtja, jót tett a séta, nehéz napom volt, gardíroztam őket, fölfigyeltem az ügyetlenebbre is. Ott tehetetlenkedik a gödre mellett. Állva alszik el, álmában hátrasandít, hallja, amint fütyülve közeledik, megnyúlik, tüzesen fölfújja magát és átizzik a labda, s mint a köreiből kicsapott csillag, vadul elsüvít mellette a lehetetlenül messzi hátsó világba. Vagy bele az arcába homlokkal. Csattanás. Kábultan ébred. Birkák legelnek a pályán, rendbe szedi magát. Meleg van. Ívben futok. Megcsavarodva, pörögve. Néha visszarúgok s megbánom.

*majd várva, vágyva olthatatlanul,
a röpte hirtelen elül
s magas kezek mély csészéjébe hull.*

ACH SO! A lét sötét és életveszélyes, nagyon is ösztönös és gyerekes, ám a gyerek engedékeny fantáziája nélkül. Ha valami komolykodó játékot megtartott az istenáldotta gyerekkorból, az a fix röppálya elterelése valami oldalsó helyre. Ez szentimentális megközelítés, mert még elviselhető. Efféle erőlködésre mennek rá életek és generációk a névtelen születés és elpusztulás örökös láncolatában. S következnek az újabb és újabb gellerek, miközben csak a nagy sárgolyó fordul el a mozdíthatatlan közép körül. Valószínű, így történhetett. Ezért gondolható, hogy a restek s a tétlenkedők, mert nem vetik neki a vállukat, csak koloncok a földnek. S ha közben a dolgos hangyanép fia megáll ott, ahol a helye van, középen, s a szemébe csurgó izzadságon át körbepillant, a föld összefirkált hátát egy elváltoztatott pályaképnek véli. S ha ebből minden ok nélkül genezise meséjét olvassa ki, szétárad benne az az oktalan emberi melegség, ami az egyedüli mozgatóerő. És labdázik a két legény, a testvérpár a semmivel, a levegő a labda, nagy a játék. Súgnak, kiáltanak, ciccentenek, kicsit bent, vagyok, mögötted, helyeden, itt-itt, passz, el ne bénázd bameg, nagyokat ugranak, osonnak, lelapulnak, s föl a magasba, meghajlanak, feszülnek, pattannak összeszokottan. Bor mellett ülök s nézem a meccset. Játszanak, mint az örök életben, mert minden de minden köd lesz és semmi, fölszáll, elpárolog, de kész öröm, amint a láthatatlan labda repegetve a levegőt suhog, mint az emlék s feldönti a poharat. És fölnevetnek a fiúk. Bor és mimézis.

